

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **38193** (13) **U**
(51) МПК
C04B 7/38 (2008.01)МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ**ОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ**видається під
відповідальність
власника
патенту**(54) СИРОВИННА СУМІШ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ПОРТЛАНД-ШЛАКОПОРТЛАНДЦЕМЕНТУ**

1

2

(21) u200809812

(22) 28.07.2008

(24) 25.12.2008

(46) 25.12.2008, Бюл.№ 24, 2008 р.

(72) ПШІНЬКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ, UA,
БОЛЬШАКОВ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ, UA, СА-
ВІН ЮРІЙ ЛЬВОВИЧ, UA, ПРИХОДЬКО АНАТОЛІЙ
ПЕТРОВИЧ, UA, САВІН ЛЕВ СЕРГІЙОВИЧ, UA,
БІЖКО ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ, UA(73) ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА В.ЛАЗАРЯНА, UA(57) Сировинна суміш для отримання портланд-
шлакопортландцементу, що включає вапняковий,
глинистий компоненти, поліфункціональні добавки
та недогарки, яка **відрізняється** тим, що як полі-
функціональні добавки містить техногенні відходи
гірничо-металургійного комбінату при такому спів-
відношенні компонентів, мас. %:

техногенні відходи	
гірничо-металургійного	
комбінату	5,0-25,0
глинистий компонент	12,0-18,0
недогарки	1,5-2,0
вапняковий компонент	решта.

Корисна модель відноситься до виробництва
будівельно-сілікатних матеріалів, а саме порт-
ланд-шлакопортландцементу.

Корисна модель дозволить певним чином
вирішити проблему покращення екологічного ста-
новища довкілля, оскільки вона направлена на
переробку титаномісткої сировини, що міститься у
відходах гірничо-металургійних комбінатів. Крім
того виникає можливість створення високоякісних
будівельних матеріалів з низькими затратами на їх
виробництво.

Відома сировинна суміш для отримання порт-
ланд-шлакопортландцементу, що містить компо-
ненти, мас. %: глинистий компонент - 18,0-21,0
відходи крохмалопаточного виробництва - 5,0-30,0
огарки - 1,5-2,0, вапняковий компонент - решта,
[a.c. СРСР № 1782954].

Але при позитивних характеристиках така
суміш не вирішує проблеми переробки техноген-
них відходів гірничо-металургійних комбінатів.

Найближчим аналогом до технічного рішення,
що заявляється, є сировинна суміш для отриман-
ня портландцементного клінкера, що містить компо-
ненти, мас. % : глинистий компонент - 18,0-21,0,
огарки - 1,5-2,0, у якості поліфункціональної до-
бавки суміш містить добавки титано-магнієвого
виробництва - 2,0-15,0, вапняковий компонент -
решта. [a.c. СРСР № 769950].

Недоліком описаного винаходу є те, що він не
передбачає використання техногенних відходів
гірничо-металургійних комбінатів.

Технічна задача корисної моделі, що
заявляється, полягає у покращенні навколишнього
середовища шляхом переробки техногенних
відходів гірничо-металургійних комбінатів та
підвищенні якісних властивостей сировинної
суміші, а саме міцності та морозостійкості.

Суть корисної моделі. Сировинна суміш для
отримання портланд-шлакопортландцементу
містить вапняковий, глинистий компоненти, полі
функціональну добавку та огарки. Новим є те, що
у якості полі функціональної добавки суміш
містить техногенні відходи гірничо-металургійного
комбінату при такому співвідношенні компонентів,
мас. % :

техногенні відходи гірничо- металургійного комбінату	5,0-25,0
глинистий компонент	12,0-18,0
огарки -	1,5-2,0,
вапняковий компонент -	решта.

Приклад здійснення корисної моделі.

Для виробництва сировинної суміші для отри-
мання портланд-шлакопортландцементу готують
суміш з вапняків, глини, огарків і техногенних
відходів гірничо-металургійного комбінату. Вихідну
сировину піддають попередній обробці : вапняк -
двостадійному дробленню у щековій та молотковій
дробилках, глину розмелюють до отримання тон-
кого помолу або гомогенної суміші. Огарок - відхід
хімічного чи металургійного виробництва, що
містить до 85% оксидів заліза. Техногенні відходи
гірничо - металургійного комбінату мають хімічний

(13) **U**
(11) **38193**
(19) **UA**

склад, мас. % : SiO_3 - 56,3; Fe_2O_3 -2,9; Al_2O_3 -23,8; TiO_2 - 1,4; K_2O - 0,29; Na_2O - 0,12; CaO - 0,9; ZrO_3 - 0,4; органічні вуглецьвміщуючі речовини - решта.

Ці ж відходи за мінералогічним складом містять тверде: монтмарилоніт - 51,8; каолініт - 25,7; кварц - 9,4; польові шпати - 4,4; залізомісткі матеріали - 3,3 ; титаномісткі мінерали - 1,7 ; карбонати - 2,1 . Питома вага пульпи 1,013 - 1,024кг/м³.

Сировинна суміш має : $\text{KH}=0,99$, $n = 2,21$, $p = 1,38$.

Суміш піддають спільному розмелюванню у млинах. Усереднення суміші (шламу) досягається в силосах (шламбасейнах). Готовий шлам гранують і подають у піч для обпалювання при температурі 1400 - 2500°C. Отриманий після обпалювання клінкер охолоджують до 80°C і піддають спільному розмелюванню з гіпсом і граншлаком, взятими у певному співвідношенні.

Досліджувані склади сировинної суміші для отримання портланд -шлакопортландцементу наведено у таблиці 1, а їх фізико - механічні показники - у таблиці 2.

Таблиця 1

Склад	Складові компоненти, мас. %			
	Глинистий компонент	Вапняковий компонент	Огарки	Добавка; відходи гірничо-металургійного комбінату
1	15,0	52,5	2,5	31,0
2	17,0	50,5	1,5	30,0
3	18,0	62,5	1,75	17,5
4	23,0	72,5	2,0	5,0
5	25,0	79,5	1,0	4,0

Таблиця 2.

Фізико-механічні показники	Склад				
	1	2	3	4	5
Міцність при стисканні, МПа	43	63	65	62	46
Термостійкість, °С	342	400	440	510	420
Морозостійкість, цикл	402	495	501	497	462
Коефіцієнт насичення	0,84	0,91	0,96	0,88	0,99

Як видно з таблиці 2 оптимальними є суміші 2-4. Дані випробування дозволяють зробити висновок про те, що запропонована сировинна суміш, яка містить у своєму складі відходи гірничо-металургійного комбінату з такими складовими, як титан, ніобій, тантал, цирконій, оксиди і

гідрохлориди вказаних елементів збільшує коефіцієнт насичення до 0,99, покращує спікання, знижує температуру обпалювання, збільшує декарбонізацію при обпалюванні, сприяє зростанню міцності, термостійкості та морозостійкості зразків.